

Η ασφάλεια εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια υπό το φως του νέου Κανονισμού 2019/941

Εισαγωγή

Η ασφάλεια εφοδιασμού αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα της ενεργειακής πολιτικής και ζητούμενο για την αποτελεσματική συνεργασία των Κρατών-μελών στην ενεργειακή πολιτική. Η ασφάλεια εφοδιασμού διακρίνεται σε βραχυχρόνια και μακροχρόνια. Η βραχυχρόνια σχετίζεται με τη λήψη μέτρων και την οργάνωση σχεδίων προκειμένου να αντιμετωπιστούν ενεργειακές κρίσεις, ενώ η μακροχρόνια συνδέεται με τις επενδύσεις και τη δημιουργία υποδομών. Ως συνιστώσα της ενεργειακής πολιτικής, η ασφάλεια εφοδιασμού συνδέεται με την οικοδόμηση μιας ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας, η οποία θα λειτουργεί βάσει του κανόνα της προσφοράς και της ζήτησης, αλλά και της λήψης αγοραίων μέτρων για την αντιμετώπιση καταστάσεων ανασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού.

Εισαγωγικά, θα πρέπει να τονιστεί ότι η ασφάλεια εφοδιασμού εμφανίστηκε σε μία «σκιώδη» ενεργειακή πολιτική, ως δυνατότητα των Κρατών-μελών να νομοθετούν και να εισάγουν εθνικές ρυθμίσεις με σκοπό να αποκλίνουν από τους κανόνες της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Η συγκεκριμένη δυνατότητα τοποθετείται χρονικά τη δεκαετία του 1980 και ως περιεχόμενο είχε την αναγνώριση στα Κράτη-μέλη της δυνατότητας απόκλισης από τους κανόνες της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων σε περίπτωση κρίσης ενεργειακής ασφάλειας.

Η συγκεκριμένη δυνατότητα των κρατών-μελών συνδέθηκε με καταστάσεις ενεργειακής κρίσης, δεδομένου του γεγονότος ότι η νομοθεσία στον τομέα του πετρελαίου την περίοδο εκείνη ήταν αποσπασματική και επικεντρωνόταν, κυρίως, στη διατήρηση αποθεμάτων πετρελαίου. Ωστόσο, η δυνατότητα απόκλισης των κρατών μελών από τις ρυθμίσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων όφειλε να είναι συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας, γεγονός που περιόριζε τη διαφαινόμενη νομότυπη δυνατότητα απόκλισης των κρατών μελών.

Η οικοδόμηση μιας νέας ενεργειακής αγοράς και πολιτικής, η οποία ξεκίνησε από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, με την πρώτη ενεργειακή δέσμη, δεν αντιμετώπισε με ενεργό τρόπο την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, διότι επιδίωξε να διαμορφώσει τη νέα ευρωπαϊκή αγορά μεταρρυθμίζοντας τις εθνικές αγορές εκ των έσω εισάγοντας ρυθμίσεις, κυρίως, σχετικά με τον διαχωρισμό των ενεργειακών δραστηριοτήτων και την πρόσβαση τρίτου στα δίκτυα.

Ηλεκτρική ενέργεια

Η ασφάλεια εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια ρυθμίστηκε, αρχικά, με την Οδηγία 2005/89¹, η οποία επεδίωξε τη σταδιακή διαμόρφωση ενός γενικού πλαισίου ασφάλειας εφοδιασμού, παρέχοντας, όμως ταυτόχρονα ευρεία ευρεία διακριτική ευχέρεια στα κράτη-μέλη και παραλείποντας να προσδιορίσει κανόνες για την αποτελεσματική διασυννοριακή συνεργασία.

Στόχος της ανωτέρω Οδηγίας ήταν να διασφαλίσει την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρικό ρεύμα προκειμένου να διασφαλίσει α) την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ, β) ένα κατάλληλο επίπεδο διασύνδεσης μεταξύ των χωρών της ΕΕ και γ) ένα κατάλληλο επίπεδο παραγωγικής ικανότητας και ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

Οι άξονες της Οδηγίας ήταν α) ο καθορισμός γενικών και διαφανών κανόνων για την οικοδόμηση πολιτικών συμβατών με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας, β) ο καθορισμός του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των διαφόρων αρχών και των συμμετεχόντων στην αγορά ενέργειας και γ) η δημιουργία επενδυτικού κλίματος, έτσι ώστε να παρέχονται συστήματα για την παροχή πληροφοριών σε φορείς που διευκολύνουν τις επενδύσεις.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις δεν κατέστησαν ικανές για να οικοδομήσουν μια συστηματική πολιτική ασφάλειας εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια για τους παρακάτω λόγους:

Πρώτον, διότι διατάξεις της Οδηγίας 2005/89 είχαν περιπέσει σε αχρησία μετά την έκδοση και θέση σε ισχύ μεταγενέστερων νομοθετικών πράξεων, ήτοι της Οδηγίας 2009/72 και των Κανονισμών 714/2009 και 347/2013.

Δεύτερον, διότι τα σχέδια των κρατών-μελών διακρίνονταν για τον εθνικό τους χαρακτήρα με αποτέλεσμα η διασυννοριακή συνεργασία να μην προωθείται με τρόπο αποτελεσματικό και επαρκή.

Τρίτον, διαπιστώθηκαν διαφοροποιήσεις, μεταξύ των κρατών-μελών, σχετικά με την εκτίμηση της έννοιας του κινδύνου ενεργειακής κρίσης. Έτσι, λοιπόν, δεν υπήρχε μια κοινή προσέγγιση και αντίληψη σχετικά με το ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας κατάστασης που θεωρείται ενεργειακή κρίση². Ειδικότερα, τα κράτη μέλη εκτιμούσαν διαφορετικούς κινδύνους, ελάμβαναν διαφορετικές δέσμες μέτρων πρόληψης και διαχείρισης

---

¹ Οδηγία 2005/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2006, περί μέτρων διασφάλισης του εφοδιασμού με ηλεκτρισμό και περί επενδύσεων υποδομής, ΕΕ L 33 της 4.2.2006, σ. 22 έως 27.

² Προοίμιο Κανονισμού 2019/941, σκ. 11.

καταστάσεων κρίσης, ενώ η ανταλλαγή πληροφοριών, μεταξύ των κρατών μελών, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση των καταστάσεων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας ήταν αρκετά περιορισμένη.

Οι ανωτέρω ανακολουθίες οδήγησαν στην έκδοση του Κανονισμού 2019/941 σχετικά με την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας³. Νομική βάση του νέου Κανονισμού αποτέλεσε το άρθρο 194 ΣΛΕΕ, ενώ η επιλογή έκδοσης Κανονισμού υποδηλώνει την μεγαλύτερη αποφασιστικότητα της ΕΕ, ώστε να περιορίσει τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών και να θέσει ρυθμίσεις που θα δεσμεύουν τα κράτη μέλη σε μεγαλύτερο και εντονότερο βαθμό.

Στον νέο Κανονισμό η ασφάλεια εφοδιασμού⁴ ορίζεται ως η ικανότητα συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας να εγγυάται τον εφοδιασμό με ηλεκτρική ενέργεια στους πελάτες με σαφώς καθορισμένο επίπεδο απόδοσης, όπως καθορίζεται από τα οικεία κράτη μέλη⁵.

Οι ρυθμίσεις του νέου Κανονισμού δύνανται να ταξινομηθούν σε τέσσερις κατηγορίες :

1. Στην υιοθέτηση κοινών μεθόδων προκειμένου να εκτιμηθούν οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια,
2. Στην υιοθέτηση από τα κράτη-μέλη σχεδίων αντιμετώπισης κινδύνων προκειμένου να εξαιρεθούν οι κίνδυνοι των κρίσεων,
3. Στην υιοθέτηση κοινών κανόνων για τις απαιτούμενες ενέργειες προκειμένου να διασφαλίζεται η λειτουργία της αγοράς με όρους ανταγωνισμού,
4. Στην υιοθέτηση κανόνων σχετικά με την διαφάνεια και την εποπτεία της ασφάλειας εφοδιασμού στην ΕΕ.

Κεντρικό ρόλο σε εθνικό επίπεδο διαδραματίζει η αρμόδια αρχή (κρατική ή ρυθμιστική) που ορίζεται από το κάθε κράτος-μέλος και αναλαμβάνει την εκτέλεση των καθηκόντων, που προβλέπονται στον Κανονισμό.

Κάθε αρμόδια αρχή διασφαλίζει ότι όλοι οι σχετικοί κίνδυνοι που συνδέονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια αξιολογούνται σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον νέο κανονισμό και στο Κεφάλαιο IV του Κανονισμού 2019/943. Για τον σκοπό αυτόν, η αρχή αυτή συνεργάζεται με διαχειριστές συστήματος μεταφοράς, διαχειριστές συστήματος διανομής, ρυθμιστικές αρχές, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών

---

³ Κανονισμός 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και με την κατάργηση της Οδηγίας 2005/89/ΕΚ, ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 1 έως 21

⁴ Στην Οδηγία 2005/89 η ασφάλεια εφοδιασμού οριζόταν ως η ικανότητα ενός συστήματος ηλεκτρισμού να εφοδιάζει τους τελικούς καταναλωτές με ηλεκτρισμό όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.

⁵ Άρθρο 2.

Συστημάτων Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (εφεξής ΕΔΔΣΜ), περιφερειακά κέντρα συντονισμού και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, κατά περίπτωση⁶.

I. Πρώτη κατηγορία ρυθμίσεων

Στο τομέα της υιοθέτησης κοινών μεθοδολογιών εισήχθησαν νέες ρυθμίσεις, που εντοπίζονται στο άρθρο 5 και 8 του Κανονισμού. Η πρώτη μεθοδολογία σχετίζεται με τον προσδιορισμό περιφερειακών σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει στον Οργανισμό για τον συντονισμό των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας πρόταση για μεθοδολογία για τον προσδιορισμό των πιο συναφών περιφερειακών σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας⁷.

Η προτεινόμενη μεθοδολογία προσδιορίζει σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας σε σχέση με την επάρκεια του συστήματος, την ασφάλεια του συστήματος και την ασφάλεια εφοδιασμού με καύσιμα με βάση τουλάχιστον τους ακόλουθους κινδύνους:

- α) σπάνιοι και ακραίοι φυσικοί κίνδυνοι,
- β) κίνδυνοι ατυχημάτων που υπερβαίνουν το κριτήριο ασφάλειας N-1 και εξαιρετικά έκτακτες περιστάσεις,
- γ) επακόλουθοι κίνδυνοι συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων κακόβουλων επιθέσεων και ελλείψεων καυσίμων.

Η προτεινόμενη μεθοδολογία περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) εξέταση όλων των σχετικών εθνικών και περιφερειακών συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων τυχόν υποομάδων,
- β) αλληλεπίδραση και συσχετισμό των διασυνωριακών κινδύνων,
- γ) προσομοιώσεις σεναρίων ταυτόχρονης κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας,
- δ) κατάταξη των κινδύνων ανάλογα με τις επιπτώσεις τους και την πιθανότητά τους,
- ε) αρχές για τη διαχείριση ευαίσθητων πληροφοριών με τρόπο που διασφαλίζει τη διαφάνεια έναντι του κοινού.

Σημαντική ρύθμιση, η οποία υποδηλώνει την προσπάθεια κοινής αντιμετώπισης κινδύνων στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, αποτελεί η εξέταση των κινδύνων διατάραξης του εφοδιασμού με αέριο στο πλαίσιο του προσδιορισμού των κινδύνων στο πλαίσιο σεναρίων ταυτόχρονης κρίσης ηλεκτρική ενέργειας. Η ανωτέρω συνεκτική αντιμετώπιση προκύπτει από το γεγονός ότι το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας χρησιμοποιεί τα σενάρια διατάραξης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και των υποδομών που αναπτύχθηκαν από το ΕΔΔΣΜ αερίου.⁸

⁶ Άρθρο 4 του Κανονισμού 2019/941.

⁷ Άρθρο 5 παρ. 1 του Κανονισμού 2019/941.

⁸ Άρθρο 7 του Κανονισμού 2017/1938.

Πέραν των ανωτέρω, υιοθετείται και διαδικασία διαβούλευσης σχετικά με την προτεινόμενη μεθοδολογία. Έτσι, πριν αυτή υποβληθεί στον Οργανισμό Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας πραγματοποιεί διαβούλευση τουλάχιστον με τα περιφερειακά κέντρα συντονισμού, τις οργανώσεις του κλάδου και τις οργανώσεις καταναλωτών, τους παραγωγούς ή τους εμπορικούς συνδέσμους τους, τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και τους σχετικούς διαχειριστές συστημάτων διανομής, τις αρμόδιες αρχές, τις ρυθμιστικές αρχές και άλλες σχετικές εθνικές αρχές.

Η συγκεκριμένη διαβούλευση δεν αποτελεί τυπική διαδικασία, αλλά ουσιαστική διότι α) το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας λαμβάνει δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης και τα παρουσιάζει, μαζί με την προτεινόμενη μεθοδολογία, σε συνεδρίαση της της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας (Electricity Coordination Group ή ECG)⁹, αλλά και β) διότι όλοι οι ανωτέρω συμμετέχοντες στην επίμαχη διαδικασία και στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας θα είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή της μεθοδολογίας.

Μετά την υποβολή του σχεδίου μεθοδολογίας ο Οργανισμός Συνεργασίας Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ΟΣΡΑΕ ή ACER), εντός δύο μηνών, θα πρέπει να εγκρίνει την προτεινόμενη μεθοδολογία ή να την τροποποιήσει.

Η δεύτερη μεθοδολογία που θεσπίζεται αφορά την εκτίμηση της εποχικής και βραχυπρόθεσμης επάρκειας (μηνιαία επάρκεια, επάρκεια επόμενης εβδομάδας έως τουλάχιστον και της επόμενης ημέρας).

Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει στον ACER πρόταση. Πριν την υποβολή της προτεινόμενης μεθοδολογίας του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας διενεργεί διαβούλευση τουλάχιστον με τα περιφερειακά κέντρα συντονισμού, τις οργανώσεις του κλάδου και τις οργανώσεις καταναλωτών, τους παραγωγούς ή τους εμπορικούς συνδέσμους τους, τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, τους σχετικούς διαχειριστές συστημάτων διανομής, τις αρμόδιες αρχές, τις ρυθμιστικές αρχές και άλλες σχετικές εθνικές αρχές. Μετά την διαβούλευση τα αποτελέσματα αυτής παρουσιάζονται από το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας με την προτεινόμενη μεθοδολογία, σε συνεδρίαση της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Η μεθοδολογία εγκρίνεται από τον ΟΣΡΑΕ, εντός δύο μηνών, από την παραλαβή της προτεινόμενης μεθοδολογίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η μεθοδολογία εγκρίνεται ή τροποποιείται αφού ζητηθεί τη γνώμη της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας, η

---

⁹ Η Ομάδα Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας ιδρύθηκε το 2012 προκειμένου να συμβάλει στην ανταλλαγή πληροφοριών, αλλά και να ενισχύσει τη συνεργασία με των Κρατών-μελών στον τομέα της ασφάλειας εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια.

οποία αποτελεί διακυβερνητικό όργανο, καθόσον αποτελείται μόνο από εκπροσώπους των κρατών μελών.

Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο ACER δημοσιεύουν το τελικό κείμενο της μεθοδολογίας στους ιστοτόπους τους.

Η διαδικασία τροποποίησης και βελτίωσης των μεθοδολογιών ακολουθεί τους ίδιους κανόνες. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας επικαιροποιεί και βελτιώνει τη μεθοδολογία ακολουθώντας την ίδια διαδικασία, στην περίπτωση που καθίστανται διαθέσιμες σημαντικές νέες πληροφορίες. Στην περίπτωση βελτίωσης και επικαιροποίησης δικαίωμα πρωτοβουλίας με τη μορφή σύστασης έχει η Ομάδα Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας, ενώ δικαίωμα αιτήματος και όχι απλώς σύστασης έχουν α) ο ACER ή β) η Επιτροπή.

Εντός έξι μηνών από την παραλαβή του αιτήματος, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει στον ACER προσχέδιο των προτεινόμενων αλλαγών. Εντός δύο μηνών από την παραλαβή του εν λόγω προσχεδίου, ο ACER, αφού ζητήσει τη γνώμη της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας, εγκρίνει ή τροποποιεί τις προτεινόμενες αλλαγές.

II. Δεύτερη κατηγορία ρυθμίσεων – Κοινοί κανόνες για την διαμόρφωση σχεδίων αντιμετώπισης των κρίσεων

Εντός έξι μηνών από την έγκριση μεθοδολογίας των περιφερειακών σεναρίων κρίσης, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας, με βάση την εν λόγω μεθοδολογία και σε στενή συνεργασία με την ECG, τα περιφερειακά κέντρα συντονισμού, τις αρμόδιες αρχές και τις ρυθμιστικές αρχές, προσδιορίζει **τα πιο συναφή σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας για κάθε περιφέρεια.**

Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει τα περιφερειακά σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας στους σχετικούς διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, στα περιφερειακά κέντρα συντονισμού, τις αρμόδιες αρχές και τις ρυθμιστικές αρχές, καθώς και στην Ομάδα Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας, η οποία δύναται να προτείνει τροποποιήσεις.

Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας επικαιροποιεί τα περιφερειακά σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας κάθε τέσσερα χρόνια, εκτός αν ενδείκνυται συχνότερη επικαιροποίηση λόγω των περιστάσεων.

Εντός τεσσάρων μηνών από τον προσδιορισμό των περιφερειακών σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας, η αρμόδια αρχή προσδιορίζει τα πιο συναφή εθνικά σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Κατά τον προσδιορισμό των εθνικών σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας, η αρμόδια αρχή προβαίνει σε διαβούλευση με τους φορείς που αναφέρονται στο

προγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, ήτοι αυτό της διαμόρφωσης των περιφερειακών σεναρίων κρίσης.

Τα εθνικά σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να είναι συμβατά με τα περιφερειακά σενάρια. Η επικαιροποίηση των εθνικών σεναρίων διενεργείται κάθε τέσσερα χρόνια, εκτός αν ενδείκνυται συχνότερη επικαιροποίηση λόγω των περιστάσεων.

Με βάση τα περιφερειακά και εθνικά σενάρια κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας, η αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους εκπονεί σχέδιο ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων, μετά από διαβούλευση με τους φορείς της αγοράς.

Το σχέδιο ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων αποτελείται από εθνικά μέτρα, περιφερειακά και, όπου απαιτείται, διμερή μέτρα, τα οποία είναι σαφώς καθορισμένα, διαφανή, αναλογικά και δεν εισάγουν διακρίσεις¹⁰.

Τα σχέδια ετοιμότητας θα πρέπει να πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις:

α) περιλαμβάνει σύνοψη των προσδιορισμένων σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας για το σχετικό κράτος μέλος και την περιφέρεια,

β) καθορίζει τον ρόλο και τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής και περιγράφει ποια καθήκοντα, εάν υπάρχουν τέτοια, έχουν ανατεθεί σε άλλους φορείς,

γ) περιγράφει τα εθνικά μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για την πρόληψη ή την ετοιμότητα αντιμετώπισης των προσδιορισμένων σεναρίων κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας,

δ) ορίζει συντονιστή εθνικής κρίσης και καθορίζει τα καθήκοντά του,

ε) καθορίζει λεπτομερείς διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται σε κρίσεις ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων σχεδίων για τις ροές πληροφοριών,

στ) προσδιορίζει τη συμβολή αγοραίων μέτρων για την αντιμετώπιση κρίσεων ηλεκτρικής ενέργειας, και συγκεκριμένα μέτρων που αφορούν την πλευρά της ζήτησης και μέτρων που αφορούν την πλευρά της προσφοράς,

ζ) προσδιορίζει πιθανά μη αγοραία μέτρα τα οποία πρόκειται να εφαρμοστούν σε κρίση ηλεκτρικής ενέργειας, καθορίζοντας τις συνθήκες ενεργοποίησης, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες για την εφαρμογή τους και υποδεικνύοντας πώς συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 16 και με περιφερειακά και διμερή μέτρα,

η) παρέχει ένα πλαίσιο για τη χειροκίνητη απόρριψη φορτίου, το οποίο ορίζει τις συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να απορρίπτονται τα φορτία και, όσον αφορά τη δημόσια ασφάλεια και την προσωπική ασφάλεια, ορίζει ποιες κατηγορίες χρηστών ηλεκτρικής ενέργειας δικαιούνται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ειδική προστασία έναντι αποσύνδεσης,

---

¹⁰ Άρθρο 16 του Κανονισμού 2019/941.

αιτιολογώντας την ανάγκη για την εν λόγω προστασία, και διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι διαχειριστές συστημάτων διανομής των οικείων κρατών μελών μειώνουν την κατανάλωση,

θ) περιγράφει τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με κρίσεις ηλεκτρικής ενέργειας.

III. Τρίτη κατηγορία ρυθμίσεων – Κοινοί κανόνες για την αντιμετώπιση των κρίσεων

Τα στάδια των κρίσεων ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να διακριθούν στο στάδιο της έγκαιρης προειδοποίησης. Στο στάδιο αυτό, εάν η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι προκύπτουν σοβαρές και αξιόπιστες πληροφορίες ότι μπορεί να επέλθει κρίση ηλεκτρικής ενέργειας προειδοποιεί εγκαίρως την Επιτροπή, τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εντός της ίδιας περιφέρειας και, εάν δεν βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια, τις αρμόδιες αρχές των άμεσα συνδεδεμένων κρατών μελών.

Η έκδοση της έγκαιρης προειδοποίησης από την αρμόδια αρχή περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα αίτια της πιθανής κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας, τα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί ή ληφθεί για την πρόληψη κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας και σχετικά με την πιθανή ανάγκη συνδρομής από άλλα κράτη μέλη.

Το δεύτερο στάδιο αναφέρεται στην κήρυξη αντιμετώπισης κρίσης από την αρμόδια αρχή κατόπιν, κατόπιν διαβούλευσης με τον οικείο διαχειριστή συστήματος μεταφοράς. Η αρμόδια αρχή ενημερώνει την Επιτροπή και τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για τους λόγους για τους οποίους κηρύσσει κατάσταση κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας, τα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί ή ληφθεί για τον μετριασμό της, και την ανάγκη τυχόν συνδρομής από άλλα κράτη μέλη.

Η σημαντικότερη ρύθμιση στο πεδίο της αντιμετώπισης κρίσεων είναι ο νέος μηχανισμός αντιμετώπισης κρίσεων. Έτσι, εάν ένα κράτος μέλος ζητήσει συνδρομή, ο μηχανισμός συνδρομής επιβάλλει στα άλλα κράτη μέλη στο πλαίσιο της περιφερειακής συμφωνίας ή με διμερή συμφωνία, την υποχρέωση να συνεργαστούν με πνεύμα αλληλεγγύης για την πρόληψη και τη διαχείριση κρίσεων ηλεκτρικής ενέργειας. Τα όρια της βοήθειας που μπορεί να προσφέρει ένα κράτος μέλος είναι γενικά τα εξής:

— η μέγιστη δυνατή, βάσει των συγκεκριμένων συνθηκών της κρίσης, διαθέσιμη διαζωνική δυναμικότητα,

— η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που είναι αναγκαία για τον σκοπό της προστασίας της δικής του δημόσιας ασφάλειας και προσωπικής ασφάλειας,

— η επιχειρησιακή ασφάλεια του δικού του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας.

Ωστόσο, ο κανονισμός παρέχει στα κράτη μέλη ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με το περιεχόμενο των εν λόγω συντονισμένων μέτρων και, ως εκ τούτου, σχετικά με το περιεχόμενο της συνδρομής που παρέχουν.

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν και να συμφωνήσουν σχετικά με τα εν λόγω συντονισμένα μέτρα, ιδίως όσον αφορά τις αναγκαίες τεχνικές, νομικές και οικονομικές διευθετήσεις για την εφαρμογή τους.

Ο μηχανισμός εδράζεται στο πνεύμα της αλληλεγγύης και δημιουργεί νομικές υποχρεώσεις στα κράτη μέλη, στην περίπτωση που διαθέτουν την κατάλληλη τεχνική ικανότητα να παρέχουν το ένα στο άλλο συνδρομή μέσω περιφερειακών ή διμερών μέτρων.

Η συνδρομή υπόκειται σε εκ των προτέρων συμφωνία περί δίκαιης αποζημίωσης μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, η οποία καλύπτει τουλάχιστον τα εξής:

α) το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας, που διατίθεται εντός της επικράτειας του κράτους μέλους, που ζητά συνδρομή καθώς και το σχετικό κόστος μεταφοράς και

β) κάθε άλλη εύλογη δαπάνη με την οποία επιβαρύνεται το κράτος μέλος που παρέχει συνδρομή, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αποζημίωση για συνδρομή που προετοιμάστηκε χωρίς να τεθεί όντως σε εφαρμογή, καθώς και τυχόν δαπάνες που προκύπτουν από δικαστικές διαδικασίες, διαδικασίες διαιτησίας ή παρόμοιες διαδικασίες και συμβιβασμούς.

IV. Τέταρτη κατηγορία ρυθμίσεων-Μηχανισμοί ελέγχου και παρακολούθησης

Ο νέος Κανονισμός προβλέπει ότι η οικεία αρμόδια αρχή του κράτους μέλους που δήλωσε την κρίση ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει στην ECG και την Επιτροπή έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση τυποποιείται σε έκθεση, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) περιγραφή του συμβάντος που οδήγησε στην κρίση ηλεκτρικής ενέργειας,
- β) περιγραφή τυχόν μέτρων πρόληψης, ετοιμότητας αντιμετώπισης και μετριασμού που λήφθηκαν και εκτίμηση της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητάς τους,
- γ) εκτίμηση των διασυννοριακών επιπτώσεων των μέτρων που λήφθηκαν,
- δ) απολογισμό της συνδρομής που προετοιμάστηκε, ανεξαρτήτως του αν τέθηκε όντως σε εφαρμογή ή όχι, παρασχέθηκε σε ή λήφθηκε από γειτονικά κράτη μέλη και τρίτες χώρες,
- ε) τις οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης ηλεκτρικής ενέργειας και τις επιπτώσεις των μέτρων, που λήφθηκαν στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, στον βαθμό που επιτρέπουν τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα τη στιγμή της εκτίμησης, ιδιαίτερα τους όγκους της μη εξυπηρετούμενης ενέργειας και το επίπεδο χειροκίνητης αποσύνδεσης της ζήτησης

(συμπεριλαμβανομένης μιας σύγκρισης μεταξύ του επιπέδου εθελοντικής και αναγκαστικής αποσύνδεσης της ζήτησης),

στ) τους λόγους που δικαιολογούν την εφαρμογή τυχόν μη αγοραίων μέτρων,

ζ) τυχόν δυνατές βελτιώσεις ή προτεινόμενες βελτιώσεις στο σχέδιο ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων,

η) επισκόπηση πιθανών βελτιώσεων της ανάπτυξης δικτύου, σε περιπτώσεις όπου η ανεπαρκής ανάπτυξη δικτύου προκάλεσε την κρίση ηλεκτρικής ενέργειας ή συνέβαλε σε αυτήν.

Ο νέος Κανονισμός εισάγει μηχανισμό συστηματικής παρακολούθησης ασφάλειας ηλεκτρικής ενέργειας. Έτσι, τα κράτη μέλη μέσω της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας παρακολουθούν, μεταξύ άλλων, α) τα αποτελέσματα του δεκαετούς σχεδίου ανάπτυξης δικτύου για την ηλεκτρική ενέργεια που έχει καταρτίσει το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας, β) τα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκτιμήσεων επάρκειας πόρων που διενεργούνται από το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας, γ) τις επιδόσεις των κρατών μελών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια, δ) τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων εποχικής επάρκειας.

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας την ανωτέρω ανάλυση, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο νέος Κανονισμός βελτιώνει σε σημαντικό βαθμό την ασφάλεια εφοδιασμού στην ηλεκτρική ενέργεια και δημιουργεί ένα πλαίσιο, που βασίζεται στη συνεργασία και στην αλληλεγγύη.

Πέραν της ανωτέρω γενικής διαπίστωσης, επισημαίνουμε ειδικότερα τα κάτωθι:

Πρώτον, το νομοθετικό μέσο του Κανονισμού σε σύγκριση με την προγενέστερη Οδηγία σηματοδοτεί την αποτελεσματικότερη ρύθμιση της ασφάλειας εφοδιασμού και την μειωμένη δυνατότητα απόκλισης που διαθέτουν τα κράτη μέλη.

Δεύτερον, οι κοινές μέθοδοι εκτίμησης των μεθοδολογιών και η κοινή πρόσληψη των χαρακτηριστικών της ενεργειακής κρίσης καθιστά την ασφάλεια εφοδιασμού με ουσιαστικό και λειτουργικό τρόπο έννοια του ενωσιακού δικαίου.

Τρίτον, η διαμόρφωση αποτελεσματικής ασφάλειας εφοδιασμού φαίνεται να αποτελεί μια συλλογική διαδικασία δεδομένου του γεγονότος ότι καθίσταται απαραίτητη η διαβούλευση, προκειμένου να διαμορφωθούν οι μεθοδολογίες και τα σενάρια. Ωστόσο, η διαδικασία της διαβούλευσης δεν αποτελεί την καλύτερη μέθοδο συμμετοχής άλλων φορέων με την έννοια ότι το αποφασίζον όργανο δεν δεσμεύεται από τις εκτιμήσεις και τις προτάσεις των οργάνων που συμμετέχουν στη διαβούλευση.

Τέταρτον, η ρύθμιση της ασφάλειας εφοδιασμού προκύπτει εξαρχής σε επίπεδο περιφέρειας, ενώ η διαμόρφωση των εθνικών σεναρίων και των σχεδίων ετοιμότητας εμπνέονται και οφείλουν να συμβαδίζουν με τα περιφερειακά σενάρια.

Πέμπτον, δεν είναι σαφής ο ρόλος της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρικής Ενέργειας δεδομένου ότι αποτελεί διακυβερνητικό όργανο και ενδέχεται να επηρεάσει τη διαδικασία προς τα συμφέροντα των κρατών μελών. Από το γράμμα του Κανονισμού προκύπτει ότι η γνώμη της Ομάδας Συντονισμού είναι απλή και όχι σύμφωνη, ενώ δικαίωμα πρωτοβουλίας επικαιροποίησης των μεθοδολογιών διαθέτει με τη μορφή σύστασης και όχι αιτήματος

Έκτον, η δυνατότητα σύναψης διμερών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών, που δεν ανήκουν στην ίδια περιφέρεια, αλλά συνδέονται άμεσα ενισχύει την αρμοδιότητα των κρατών μελών και τα διακυβερνητικά χαρακτηριστικά του μηχανισμού

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΡΓΑΛΙΑΣ
Δ.Ν. ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΣΤΟ ΠΜΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ
ΔΙΚΑΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ